

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

КЛІНІЧНА ДІАГНОСТИКА ХВОРОБ ТВАРИН

спеціальність	211 –Ветеринарна медицина	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітньо-наукова програма	ветеринарна медицина	факультет	ветеринарна медицина
освітній рівень	магістр ветеринарної медицини	кафедра	внутрішніх хвороб і клінічної діагностики тварин

ВИКЛАДАЧ

Кібкало Дмитро Вікторович

Вища освіта – спеціальність ветеринарна медицина

Науковий ступень - доктор ветеринарних наук за спеціальністю 16.00.01-діагностика і терапія тварин

Вчене звання – професор

Досвід роботи – 20 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- Автор 3 монографій більше 30 публікацій;
- досвід наукової роботи 23 роки;
- співавтор 7 публікації у виданнях Scopus та Web of Science.
- учасник наукових конференцій
- керівник науководослідних робіт.

телефон 0502209712

електронна пошта

diagnost_96@ukr.net

дистанційна підтримка

Moodle

<http://moodle.btu.kharkiv.ua/course/view.php?id=420>

ВИКЛАДАЧ

Коренев Микола Іванович

Вища освіта – спеціальність ветеринарна медицина

Науковий ступень – кандидат ветеринарних наук 16. 00. 01 – діагностика і терапія тварин

Вчене звання – Доцент кафедри клінічної діагностики тварин

Досвід роботи – 35 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- Автор методичних вказівок для лабораторних, практичних робіт з курсу «Клінічна діагностика тварин»
- Наукове стажування «Полтавський державний аграрний університет»
- Учасник наукових і методичних конференцій.

телефон 0958010659

електронна пошта

korenevnikolavivanovich@gmail.com

дистанційна підтримка

Moodle

<http://moodle.btu.kharkiv.ua/course/view.php?id=420>

Кравченко Наталія Олександрівна

Вища освіта – спеціальність ветеринарна медицина

Науковий ступінь - кандидат ветеринарних наук за спеціальністю 16.00.03- ветеринарна мікробіологія та вірусологія

Вчене звання – доцент

Досвід роботи – 25 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- Автор методичних розробок;
- Наукове стажування «Полтавський державний аграрний університет»
- Учасник наукових і методичних конференцій.

телефон 0507846382

електронна пошта

nataliakravchenko692@gmail.com

дистанційна підтримка

Moodle

<http://moodle.btu.kharkiv.ua/course/view.php?id=420>

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ

Мета	навчити здобувачів вищої освіти застосовувати клінічні, інструментальні та лабораторні методи дослідження, техніку й послідовність їх застосування за досліджень окремих органів і систем тварин, аналізувати виявлені симптоми та обґрунтовувати логічну послідовність розпізнавання хвороб, формувати у здобувачів клінічного лікарського мислення, формуванні навиків клінічного дослідження тварин, використанні загальноклінічних та сучасних інструментальних методів дослідження, принципів розпізнавання хвороб тварин заразної та незаразної етіології. Дисципліна спрямована на отримання здобувачем методик постановки діагнозу та підготовку його до практики.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, лабораторні роботи, командна робота
Обсяг і форми контролю	10 кредитів ECTS (300 годин): 30 годин лекції, 92 годин лабораторних, 118 годин самостійної роботи; 30 годин курсова робота, 30 годин навчальної практики, поточний контроль (4 розділи); підсумковий контроль – недиференційований залік, екзамен.
Вимоги викладача	вчасне виконання лабораторних та практичних завдань , активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу	Програмні результати навчання	ПРН1 Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини
	ЗК2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях		ПРН4 Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
	ЗК7 Здатність проведення досліджень на відповідному рівні		ПРН5 Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень
	ЗК8 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями		
	ЗК9 Здатність приймати обґрунтовані рішення		
	СК1 Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних		
	СК2 Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час професійної діяльності		
	СК3 Здатність дотримуватись правил охорони праці, асептики та антисептики під час фахової діяльності.		

СК 4 Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу
 СК6 Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень
 СК7 Здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Розділ 1. Загальна клінічна діагностика

Лекція 1	Клінічна діагностика як наука, її мета і завдання на сучасному рівні розвитку тваринництва. Розпізнавання хвороби та передбачення її перебігу і закінчення. Симптоми і синдроми хвороби. Діагноз, його види і способи побудови. Прогноз, різновиди, методика передбачення перебігу і закінчення хвороби.	ЛПЗ 1	Безпека і особиста гігієна при дослідженні тварин. Правила поведінки з тваринами. Фіксація тварин. Правила безпеки і особистої гігієни.	Самостійна робота	Особливості дослідження дрібних домашніх тварин. Висипи. патологічні зміни шкіри та підшкірної клітковини; назвати елементи первинних і вторинних висипів та патологічних змін шкіри і дати їм клінічну характеристику. Фізіологічні показники температури тіла у різних видів тварин. Термометрія та її значення в ветеринарній діагностиці. Лихоманки
Лекція 2	Дослідження габітусу та шкіри тварин. Визначення габітусу та його значення. Дослідження фізіологічних властивостей шкіри та їх зміни. Патологічні зміни шкіри.	ЛПЗ 2-3	План і методи клінічного дослідження тварин. Реєстрація, анамнез, план дослідження тварин. Методи дослідження тварин. Клінічна документація.		
		ЛПЗ 4	Визначення габітусу тварин та дослідження шкіри. Дослідження шкіряного покриву та шкіри.		

		ЛПЗ 5	Дослідження видимих слизових оболонок та лімфатичних вузлів. Дослідження кон'юнктиви, слизових оболонок рота, носа, піхви. Дослідження поверхневих лімфовузлів.		
Лекція 3	Термометрія і гарячки. Значення термометрії, як методу клінічного дослідження. Фізіологічні показники температури тіла та їх зміни. Гарячки та їх класифікація.	ЛПЗ 6-7	Визначення основних фізіологічних показників у тварин. Визначення температури тіла. Визначення кількості пульсу та дихання. Нормативи ТПД та їх зміни. Графічне зображення ТПД.		
		ЛПЗ 8	Загальна клінічна діагностика. Вирішення тестових та ситуаційних завдань		

Розділ 2 Дослідження серцево-судинної та дихальної систем

Лекція 4	Дослідження серцево-судинної системи і його значення в оцінці стану організму тварин. Клінічне значення дослідження серцево-судинної системи. Порядок і методи дослідження серцево-судинної системи. Дослідження тонів серця і їх зміни. Дослідження серцевих шумів: класифікація та клінічна характеристика.	ЛПЗ 9	Визначення меж серця та перкусія серця. Дослідження серцевого поштовху. Визначення локалізації сили, ритму, серцевого поштовху.	Самостійна робота	Топографія серця (його межі) у різних видів тварин і методика їх визначення. Серцеві шуми їх характеристика Основні синдроми серцевосудинної недостатності. Класифікація аритмій серця (перерахувати всі аритмії залежно від порушення основних функцій серця). Функціональні проби і їх практичне використання. Лабораторні методи діагностики хвороб серця.
Лекція 5	ЕКГ, аритмії серця. Значення ЕКГ для діагностики захворювань серця. Діагностика аритмій. Дослідження судин. Функціональна діагностика стану серцево-судинної системи.	ЛПЗ 10	Дослідження тонів серця. Аускультация серця Punkta Optima тонів серця.		
		ЛПЗ 11	Виявлення шумів серця та їх діагностична оцінка Клінічна оцінка шумів серця. Punkta Optima простих пороків серця.		

		ЛПЗ 12	Дослідження артеріального пульсу та судин. Визначення кількості і якості артеріального пульсу.		Основні синдроми за патології респіраторної системи. Патологічні ритми дихання і їх клінічна оцінка. Класифікація дихальних шумів. Патологічні дихальні шуми при бронхітах, пневмонії і плевритах їх клінічна характеристика.
		ЛПЗ 13-14	Електрокардіографія. Методика зняття ЕКГ. Розшифровка і клінічна оцінка ЕКГ. Діагностика аритмій.		
		ЛПЗ 15	Функціональна діагностика стану серця. Функціональні проби серця. Визначення кров'яного тиску. Визначення швидкості кровотоку		
Лекція 6	Дослідження дихальних рухів і верхніх дихальних шляхів. Порядок і методи дослідження органів дихання. Дослідження дихальних рухів. Дослідження верхніх дихальних шляхів. Задишка, її форми і прояви. Дослідження кашлю і його оцінка	ЛПЗ 16	Дослідження дихальних рухів у тварин. Визначення кількості, типу, ритму, сили і симетрії дихання. Задишка та її клінічна оцінка.	Самостійна робота	
		ЛПЗ 17	Дослідження верхніх дихальних шляхів. Дослідження носової порожнини, пазух носа, гортані, трахеї. Клінічна оцінка кашлю.		
Лекція 7	Дослідження органів грудної клітини.: огляд, пальпація, перкусія. Аускультация легень. Визначення меж легень і їх зміни. Перкусійні звуки на грудній клітині у здорових тварин та за захворювань легенів і плеври.	ЛПЗ 18	Дослідження грудної клітки та визначення фізичного стану легень. Огляд та пальпація грудної клітки. Перкусія легень, визначення їх меж. Оцінка перкусійних звуків.		
		ЛПЗ 19	Клінічна оцінка основних і додаткових дихальних шумів. Методика аускультации легень. Дослідження основних шумів. Клінічна оцінка додаткових шумів		
		ЛПЗ 20-21	Плегафонія, торакоцентез, дослідження мокроти. Методика плегафонії та її діагностичне значення. Методика торакоцентезу та його клінічне значення. Отримання мокроти та її дослідження.		
		ЛПЗ 22	Дослідження серцево-судинної та дихальної систем Вирішення тестових та ситуаційних завдань		

Розділ 3. Дослідження травної та сечовидільної системи

Лекція 8	Значення дослідження органів травлення. Порядок і методи дослідження системи органів травлення. Дослідження ротової порожнини, глотки і стравоходу, передшлунків. Дослідження рубця: діагностика ретикуліту та його ускладнень. Дослідження книжки та сичуга.	ЛПЗ 23	Дослідження прийому корму та води. Визначення способу прийому корму та води у різних видів тварин. Дослідження жування, ковтання, відрижки, жуйки, блювання. Дослідження рота, глотки, стравоходу та зобу.	Самостійна робота	Основні синдроми за патології органів травлення. Проби на ретикуліт. Класифікація кольок у коней . Схема дослідження калу і основні показники у здорових тварин. Основні синдроми за захворювань печінки. Показники частоти сечовиділення і величина діурезу. Особливості дослідження сечі коней. Схема дослідження сечі і основні показники у здорових тварин. Основні синдроми ураження сечової системи.
		ЛПЗ 24	Дослідження рубця і сітки у жуйних тварин. Методи дослідження рубця. Дослідження сітки: діагностика ретикуліту, ретикулоперикардиту		
		ЛПЗ 25-26	Дослідження книжки, сичуга та кишок у жуйних тварин Методи дослідження книжки. Дослідження сичуга. Дослідження тонких та товстих кишок у жуйних тварин.		
Лекція 9	Дослідження однокамерного шлунку у тварин. Методи дослідження шлунку у коней, свиней, собак. Способи одержання шлункового вмісту і схема його дослідження. Дослідження кишечнику і акта дефекації у тварин. Дослідження кишечнику. Дослідження калу. Синдром шлунково-кишкових колік.	ЛПЗ 27-28	Дослідження шлунка та кишок у коней, свиней, собак. Методи дослідження однокамерного шлунка. Методи дослідження тонких та товстих кишок у коней, свиней, собак.		
		ЛПЗ 29-30	Зондування тварин. Види та призначення зондів. Методи зондування тварин. Методи одержання шлункового вмісту, його лабораторне дослідження.		
Лекція 10	Дослідження печінки. Клінічні і спеціальні методи дослідження печінки . Функціональні методи дослідження. Синдроми хвороб печінки.	ЛПЗ 31	Дослідження печінки. Методи дослідження печінки. Методика ректального дослідження та оцінка стану органів черевної порожнини.		
		ЛПЗ 32	Дослідження акту дефекації і калу. Дослідження акту дефекації. Клінічний аналіз калу та його клінічне значення. Вихід в		

			господарство.		
Лекція 11	Клінічне значення дослідження органів сечовидільної системи у тварин. Розлади сечоутворення і сечовиділення. Дослідження нирок, сечоводів, сечового міхура і уретри. Клінічне значення дослідження сечі. Основні синдроми хвороб сечової системи.	ЛПЗ 33-34	Дослідження нирок, сечоводів, сечового міхура та уретри. Загальноклінічні методи дослідження органів сечової системи. Методика катетеризації самок та самців. Цистоскопія		
		ЛПЗ 35	Дослідження сечі. Визначення фізичних, хімічних властивостей сечі. Дослідження осаду сечі. Клінічна оцінка результатів дослідження сечі. Вихід в господарство		
		ЛПЗ 36	Дослідження травної та сечовидільної системи Вирішення тестових та ситуаційних завдань		

**Розділ 4. Дослідження системи крові та діагностика порушення обміну речовин.
Дослідження нервової системи. Рентгендіагностика**

Лекція 12	Значення гематологічних досліджень в діагностиці захворювань тварин і в оцінці стану природної резистентності. Схема дослідження крові. Загальна характеристика клінічних показників крові і їх діагностична оцінка. Морфологічне дослідження крові.	ЛПЗ 37	Визначення ШОЕ, кількості гемоглобіну та еритроцитів Визначення ШОЕ, кількості гемоглобіну. Визначення кількості еритроцитів. Визначення кольорового показнику крові. Клінічна оцінка цих показників.	Самостійна робота	Фізіологічні властивості крові і їх клінічне значення. Оцінка показників клінічного аналізу крові за результатами досліджень. Оцінка показників біохімічного аналізу крові за результатами досліджень. Основні клінічні синдроми метаболічних хвороб. Діагностика ендокринних патологій у тварин. Основні властивості рентгенівських променів. Типи рентгенівських апаратів. Основні хвороби, що потребують рентгенівських досліджень. Основні синдроми захворювання нервової системи. Зони Захар'їна, Гада, Роже.
		ЛПЗ 38-39	Визначення кількості лейкоцитів. Виведення лейкограми. Приготування мазків крові. Оцінка морфологічних особливостей клітин крові та їх зміни. Виведення лейкограми та її оцінка.		
Лекція 13	Діагностика порушення білкового, вуглеводного, жирового, водноелектролітного обміну, вітамінно-мінерального обміну. Діагностика хвороб органів	ЛПЗ 40-41	Визначення біохімічних показників крові. Визначення резервної лужності. Визначення загального білку, каротину, кальцію, фосфору та їх оцінка. Визначення білірубину		

	ендокринної системи.		та його клінічне значення	
Лекція 14	Значення дослідження нервової системи як ведучої системи організму. Розлади поведінки тварин. Дослідження вегетативного відділу нервової системи.	ЛПЗ 42	Дослідження стану соматичної нервової системи. Дослідження черепа та хребта, чутливості, органів відчуття та рефлексів. Дослідження тону м'язів, координації рухів. Клінічні ознаки паралічів, судом.	
		ЛПЗ 43	Дослідження стану вегетативної нервової системи. Методи дослідження вегетативної нервової системи. Зони Захар'їна-Геда. Клінічна оцінка вісцерошкірних рефлексів. Вихід в господарство.	
Лекція 15	Задачі і значення ветеринарної рентгендіагностики на сучасному етапі розвитку тваринництва. Механізм виникнення і властивості рентгенівських променів. Основні і спеціальні методи рентгенологічних досліджень. Захист від рентгенівських променів	ЛПЗ 44	Рентгеноскопія. Обладнання рентгенівського кабінету. Захист від рентгенівських променів. Техніка рентгеноскопії. Оцінка стану внутрішніх органів при рентгеноскопії.	
		ЛПЗ 45	Рентгенографія. Методика рентгенографії. Використання контрастних речовин. Знайомство з патологією на рентгенограмах.	
		ЛПЗ 46	Дослідження системи крові та діагностика порушення обміну речовин. Дослідження нервової системи. Рентгендіагностика. Вирішення тестових та ситуаційних завдань	

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Клінічна діагностика хвороб тварин / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; за ред. В.І. Левченка і В.М. Безуха. – Біла Церква, 2017. – 544 с.
2. Методи лабораторної клінічної діагностики хвороб тварин / [В.І. Левченко, В.І. Головаха, І.П. Кондрахін та ін.]; за ред. В.І. Левченка. – К.: Аграрна освіта, 2010. – 437 с.
3. Методи лабораторної клінічної діагностики хвороб тварин / [В.І. Левченко, В.І. Головаха, І.П. Кондрахін та ін.]; За ред. В.І. Левченка. – К.: Аграрна освіта, 2010. – 437 с.
4. Цвіліховський М.І., Бондар В.О., Якимчук О.М., Маринюк М.О. Практикум з клінічної діагностики хвороб тварин. К., «ЦП» КОМПРИНТ», 2017. 307 с.
5. Цвіліховський М.І., Якимчук О.М., Бондар В.О., Маринюк М.О., Обруч М.М., Якимчук І.М. Клінічне дослідження органів і систем тварин: навчальний посібник. К., "ЦП"КОМПРИНТ". 2017. 382 с.
6. Цвіліховський М.І., Якимчук О.М., Маринюк М.О., Бондар В.О., Якимчук І.М., Іванченко Н.Ю. Клінічна діагностика хвороб тварин. Частина 1. Інструментальні методи дослідження серця тварин: навчальний посібник. К., "ЦП"КОМПРИНТ". 2017. 126 с.

Допоміжна

1. Ветеринарна клінічна біохімія / [В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.]; За ред. В.І. Левченка і В.Л. Галяса. – Біла Церква, 2002. – 400 с.
2. Ветеринарна клінічна біохімія / М.І. Карташов, О.П. Тимошенко, Д.В. Кібкало та ін.; За ред. М.І. Карташова та О.П. Тимошенко – Харків.: Еспада, 2010. – 400 с.
3. Діагностика порушень обміну мінеральних речовин у корів. Монографія. Київ: «ЦП «КОМПРИНТ», 2020. 192 с. Грушанська Н.Г., Цвіліховський М.І., Долецький С.П.
4. Мілька В. І. Рентгенодіагностика. Вінниця : Нова книга, 2005. 352 с.
5. Морозенко Д. В., Тимошенко О. П. Дослідження сечі собак і котів у діагностиці внутрішніх хвороб: навчальний посібник. Харків. ППВ «Нове слово», 2012. 106 с.

1. Коренев М.І. Зошит для лабораторно-практичних робіт з клінічної діагностики/ М.І. Коренев, Д.В. Кібкало, С.Б. Боровков – Харків, 2016. – Ч. 1. – 64 с.
2. Коренев М.І. Зошит для лабораторнопрактичних робіт з клінічної діагностики / М.І. Коренев, Д.В. Кібкало, С.Б. Боровков – Харків, 2016. – Ч. 2. – 67 с.
3. Коренев М.І. Методичні вказівки до лабораторних занять. Розділ: «Дослідження крові у тварин» Харків.: ХДЗВА, 2016. – 44 с.
4. Боровков С.Б., Кібкало Д.В. Методичні вказівки до лабораторних занять: „Дослідження органів сечової системи” Харків.: ХДЗВА, 2008. – 19 с.
5. Коренев М.І. Методичні вказівки до лабораторних занять. Розділ: «Дослідження сечі у тварин” Харків.: ХДЗВА, 2016. – 20 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. <http://dspace.nubip.edu.ua:8080/jspui/> – Електронна бібліотека НУБіП України
2. <https://library.btu.kharkov.ua/> - Електронна бібліотека ДБТУ, Харків.
3. <http://http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

	СИСТЕМА	БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за розділи
		до 50	підсумкове тестування
Оцінювання розділу	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.